

PÄIJÄT-HÄMEEN MAAKUNTAKAAVA 2014

MAAKUNTAKAAVAEHDOTUS

MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

Maakuntahallitus 13.4.2015

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
A219 * 2015

Päijät-Hämeen liiton julkaisu A 219 - 2015

ISBN 978-951-637-224-5

ISSN 1237-6507

Päijät-Hämeen liitto
Hämeenkatu 9, Box 50
FIN - 15111 LAHTI

puh. +358 3 871 940
toimisto@paijat-hame.fi
www.paijat-hame.fi

SISÄLTÖ

JOHDANTO	5
TAAJAMIIN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET	6
LIIKENTEeseen LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET.....	13
TEKNISEEN HUOLTOON JA ERITYISOIMINTOJEN ALUEVARAUKSIIN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET	18
LUONNONVAROJEN KÄYTTÖÖN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET	21
MAASEUTUUN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET	22
VIRKISTYS- JA SUOJELUALUEISIIN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET	25

JOHDANTO

Maakuntakaavassa alueiden käyttötarkoitus ilmaistaan ensisijaisesti kaavamerkinnoilla. Ympäristöministeriön 31.3.2000 antamassa kaavamerkintöjä koskevassa asetuksessa merkinnät on ryhmitelty merkintätyypeiksi: alueiden käytön kehittämisperiaatteet, osaluueiden erityisominaisuudet, aluevaraukset sekä viiva- ja kohdemerkinnät. Päijät-Hämeen maakuntakaavassa käytetyt merkinnät ja määräykset on kuvattu seuraavien sivujen taulukossa.

Maakuntakaavassa annetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia määräyksiä (MRL 30 §). Suunnittelumääräyksillä ohjataan ensisijaisesti kuntien kaavoitusta ja muuta eri viranomaisten alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua. Suunnittelumääräykset voivat koskea myös haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista. Suojelumääräyksiä on esitetty, jos jotakin aluetta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava. Virkistys- tai suojelualueilla, liikenteen ja teknisen huollon verkostoilla ja alueilla on voimassa ehdollinen rakentamisrajoitus (MRL 33 §). Rakentamismääräyksillä voidaan tarkentaa rakentamisen perusteita, sallivuutta ja reunaehtoja.

Kaavamerkinnojen kuvauksen yhteydessä esitetty viittaus maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:ään tarkoittaa, että ko. merkintään liittyy ehdollinen rakentamisrajoitus. Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Lupa on kuitenkin myönnettävä, jos maakuntakaavasta johtuvasta luvan epäämisestä aiheutuisi hakijalle huomattavaa haittaa eikä kunta tai muu kyseessä oleva julkisyhteisö lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta.

Päijät-Hämeen maakuntakaavamääräykset liittyvät yleismääräyksiin koko maankäyttöluokkaan. Lisäksi annetaan aluevarauskohtaisia määräyksiä liittyen kehittämisen kohdealueisiin, eräisiin keskustatoimintojen alueisiin ja kohteisiin, vähittäiskaupan suuryksikköjen alueisiin ja kohteisiin sekä vähittäiskaupan kehittämisen kohdealueisiin.

Maakuntakaavaa, yleiskaavoja, asemakaavoja ja muuta maankäytön suunnittelua eivät ohjaa pelkästään maakuntakaavan määräykset, vaan useista eri laeista tulee myös velvoitteita maankäytön suunnittelulle. Maakuntakaavamerkinnoilla ja -määräyksillä ei voida kumota lainsäädännön asettamia velvoitteita. Maankäyttöä ja kaikkea kaavoittamista koskevia velvoitteita on esimerkiksi luonnonsuojelulaissa, metsälaissa, ympäristönsuojelulaissa, vesilaissa, maa-aineslaissa, rakennusuojelulaissa ja muinaismuistolaissa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki velvoittaa myös ottamaan huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Tavoitteista osa kohdentuu maakuntakaavaan ja osa koskee myös muuta maankäytön suunnittelua, siis tavoitteiden toteuttamista on silloin edistettävä kaikilla kaavatasoilla. Tällainen velvoite on esimerkiksi se, että alueiden käytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja luonnonperinnön arvot säilyvät.

TAAJAMIIN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

MAAKUNTAKAAVAMERKINTÄ Merkinnän kuvaus	MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYS MRL 30 §
<p style="text-align: center;">A</p> <p>Taajamatoimintojen alue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan asumiseen ja muille taajamatoiminnoille, kuten keskustatoiminnoille, palveluille ja teollisuudelle rakentamisalueita, pääväyliä pienempiä liikennealueita, virkistys- ja puistoalueita sekä yhdyskuntateknisen huollon alueita sekä näiden tarvitsemia laajentumisalueita.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Alueiden yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee ottaa lähtökohdaksi taajaman rakenteellinen eheyttäminen ja elinympäristön laadun parantaminen niin, että palvelut ja työpaikat ovat mahdollisimman hyvin saavutettavissa kävelen, pyöräillen tai joukkoliikenteellä. Liikennejärjestelyillä tulee erityisesti turvata kävelyn, pyöräilyn, huolto- ja joukkoliikenteen toimivuus ja turvallisuus.</p> <p>Alueiden käyttöönotossa ja mitoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tarkoituksenmukaiseen toteuttamisjärjestykseen, toiminnalliseen joustavuuteen, ympäristön laatuun ja varautumiseen myrskyjen, rankkasateiden ja tulvien aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.</p> <p>Alueiden suunnittelussa on osoitettava riittävästi sijoittumismahdollisuuksia ympäristöhäiriöitä tuottamattomalle elinkeinotoiminnalle.</p> <p>Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät kanssakäymis-, ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet sekä ulkoilureittien jatkuvuus taajamien sisällä, asuinympäristön selkeys ja esteettömyys.</p> <p>Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava merkittävien maisemajänteiden ja kulttuuriarvojen sekä laajojen yhtenäisten peltoalueiden säilyminen.</p>
<p>Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja</p>	<p>Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja keskustatoimintojen alueiden ulkopuolella on koko maakunnassa 3000 kerrosneliometriä. Poikkeukset alarajaan esitetään kaupunkialueen merkinnän yhteydessä.</p>
<p style="text-align: center;"></p> <p>Kaupunkialue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan kaupunki- ja taajama-alueet, joita ehytetään. Merkintä rajaa ne alueet, joille on lisäksi osoitettu yleismääräyksestä poikkeava merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Kaupunki- ja taajama-alueiden tarkemmassa suunnittelussa edistetään olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden, olevan rakennuskannan, joukkoliikenteen ja palvelujen käyttöä taajamakuvaava kunnioittaen ja riittävät viheralueet turvaten.</p> <p>Keskustatoimintojen alueiden ulkopuolelle sijoittuvien vähittäiskaupan suuryksiköiden tai myymäläkeskittymien toteuttamisen ajoittamisessa on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei palvelutarjonnassa aiheudu alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen haitallisesti vaikuttavia muutoksia.</p> <p>Tarkemmalla suunnittelulla tulee huolehtia, että yksittäisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän kerrosalamäärä, rakennustapa ja mittasuhteet voidaan sopeuttaa ympäristöön.</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksiköiden tarkempaa sijaintia suunniteltaessa tulee minimoida liikenteen aiheuttamat haittavaikutukset.</p>
<p>ka1 Asikkalan taajama-alue</p>	<p>Merkitykseltään seudullisen erikoiskaupan alarajat: erikoistavarakauppa, joka voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueen ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppa / muu erikoistavarakauppa (k-m²)</p>
<p>ka2 Heinolan kaupunkialue</p>	<p>5 000 / 3 000</p> <p>7 000 / 4 000</p>

ka3 Lahden, Hollolan ja Nastolan kaupunkialue	10 000 / 5 000
ka5 Orimattilan kaupunkialue	5 000 / 3 000
<p>C</p> <p>Keskustatoimintojen alue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan kaupunkitasoisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen sekä asumisen alueita niihin liittyvine liikennealueineen ja puistoinen.</p> <p>Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä ja myymäläkeskitty-miä.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä tulee alueelle sijoittaa toimintoja niin, että keskustat säilyvät elinvoimaisina, toimivina, esteettöminä ja turvallisina.</p> <p>Liikennejärjestelyillä tule erityisesti turvata kävelyn, pyöräilyn, huolto- ja joukkoliikenteen toimivuus ja turvallisuus.</p> <p>Tarkemmalla suunnittelulla tulee huolehtia, että yksittäisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän kerrosalamäärä, rakennustapa ja mittasuhteet voidaan sopeuttaa ympäristöönsä.</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei palvelutarjonnassa aiheudu alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen haitallisesti vaikuttavia muutoksia.</p>
	Vähittäiskaupan 2000 k-m² ja sen ylittävien suuryksiköiden yhteenlaskettu enimmäiskerrosala (k-m²)
C1 Asikkala, kuntakeskus	20 000
C2 Heinola, seutukeskus	Ei yhteenlaskettua enimmäiskerrosalaa
C3 Hollola, seutukeskus	50 000
C4 Lahti, maakuntakeskus	Ei yhteenlaskettua enimmäiskerrosalaa
C5 Nastola, kuntakeskus	30 000
C6 Orimattila, seutukeskus	40 000
<p>C</p> <p>Keskustatoimintojen alue (kohdemerkintä)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan palveluiltaan kuntatasoisten palvelu-, hallinto- ja muiden toimintojen sekä asumisen alueita niihin liittyvine liikennealueineen ja puistoinen.</p> <p>Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä ja myymäläkeskitty-miä.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä tulee alueelle sijoittaa toimintoja niin, että keskustat säilyvät elinvoimaisina, toimivina, esteettöminä ja turvallisina.</p> <p>Liikennejärjestelyillä tule erityisesti turvata kävelyn, pyöräilyn, huolto- ja joukkoliikenteen toimivuus ja turvallisuus.</p> <p>Tarkemmalla suunnittelulla tulee huolehtia, että yksittäisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän kerrosalamäärä, rakennustapa ja mittasuhteet voidaan sopeuttaa ympäristöönsä.</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei palvelutarjonnassa aiheudu alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen haitallisesti vaikuttavia muutoksia.</p>
	Vähittäiskaupan 2000 kerrosneliömetrin ja sen ylittävien suuryksiköiden yhteenlaskettu enimmäiskerrosala (k-m²)
c1 Hartola	10 000
c2 Hämeenkoski	15 000
c3 Kärkölä	15 000
c4 Padasjoki	10 000
c5 Sysmä	15 000

<p>y</p> <p>Keskustatoimintojen alakeskus (kohdemerkintä) Merkintää käytetään osoittamaan seudullisesti merkittäviä keskustatoimintojen alakeskuksia.</p> <p>Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa sellaisia vähittäiskaupan suuryksiköitä ja myymäläkeskittyviä, jotka palvelevat alakeskuksen vaikutusalueen asukkaita.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Alakeskusten suunnittelussa, yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja kehittämisessä tulee asukkaille varata esteettömästi ja turvallisesti saavutettavissa olevat kaupallisten ja julkisten palveluiden alueet.</p> <p>Alakeskuksen vaikutusalueen asukkaita palvelevien vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei palvelutarjonnassa aiheudu alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen haitallisesti vaikuttavia muutoksia.</p> <p>Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittyviä, jotka edellyttävät merkittävää poikkeamista ympäristön mittakaavasta.</p>
	<p>Vähittäiskaupan 2000 kerrosneliömetrin ja sen ylittävien suuryksiköiden yhteenlaskettu enimmäiskerrosala (k-m²) saa olla enintään:</p>
<p>ca2 Heinolan kirkonkylä, ca7 Renkomäki, ca8 Laune, ca9 Kärpänen, ca10 Jalkaranta, ca11 Kiveriö, ca12 Karisto, ca13 Ahtiala, ca14 Mukkula,</p>	<p>10 000</p>
<p>ca1 Vesivehmaa, ca3 Vierumäki, ca4 Pyhäniemi – Kirkonseutu, ca5 Kalliola, ca6 Nostava – Herrala, ca15 Villähde, ca16 Uusikylä, ca18 Artjärvi, ca19 Pennala - Virenoja</p>	<p>8 000</p>
<p>ca17 Henna</p>	<p>8 000</p> <p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa ei saa toteuttaa ennen ympäröivien taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden toteuttamista.</p>
<p>KM</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksiköiden alue Merkintää käytetään osoittamaan alueita, joille yhdyskuntarakenteellisen sijaintinsa puolesta voidaan yksityiskohtaisemman suunnittelussa sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittyviä.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei heikennetä keskusta-alueiden palveluita eikä palvelutarjonnassa aiheudu alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen haitallisesti vaikuttavia muutoksia.</p> <p>Tarkemmalla suunnittelulla tulee huolehtia, että yksittäisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskitymän kerrosalamäärä, rakennustapa ja mittasuhteet voidaan sopeuttaa ympäristöön.</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksiköiden tarkempaa sijaintia suunniteltaessa tulee minimoida liikenteen aiheuttamat haittavaikutukset.</p>
	<p>Vähittäiskaupan enimmäismitoitus (k-m²): yhteensä / päivittäistavarakauppaa / erikoistavarakauppaa, joka voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueen ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha ja maatalouskauppa / muuta erikoistavarakauppaa</p>
<p>KM1 Vuohkallio</p>	<p>45 000 / 3 000 / 30 000 / 12 000</p>
<p>KM2 Laune</p>	<p>138 000 / 18 000 / 80 000 / 40 000</p>
<p>KM3 Renkomäki</p>	<p>180 000 / 0 / 134 000 / 46 000</p>
<p>KM4 Holma</p>	<p>58 000 / 8 000 / 40 000 / 10 000</p>
<p>KM5 Uudenmaankadun varsi</p>	<p>100 000 / 0 / 90 000 / 10 000</p>
<p>KM6 Vuohkallio, pohjoinen</p>	<p>25 000 / 0 / 25 000 / 0</p>
<p>KM7 Kauppakaari</p>	<p>20 000 / 3 000 / 10 000 / 7 000</p>
<p>KM8 Renkomäki, itäosa</p>	<p>50 000 / 0 / 50 000 / 0</p>

 <p>Vähittäiskaupan suuryksikkö kohdemerkintä) Merkintää käytetään osoittamaan vähintään seudullisesti merkittäviä, vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittyä.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei heikennetä keskusta-alueiden palveluita eikä palvelutarjonnassa aiheudu alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen haitallisesti vaikuttavia muutoksia.</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksikön sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisessa kaavoituksessa siten, että se muodostaa riittävän laajan toiminnallisen kokonaisuuden.</p> <p>Tarkemmalla suunnittelulla tulee huolehtia, että yksittäisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän kerrosalamäärä, rakennustapa ja mittasuhteet voidaan sopeuttaa ympäristöönsä.</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksiköiden tarkempaa sijaintia suunniteltaessa tulee minimoida liikenteen aiheuttamat haittavaikutukset.</p>
	<p>Vähittäiskaupan enimmäismitoitus (k-m²): yhteensä / päivittäistavarakauppaa / erikoistavarakauppaa, joka voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueen ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha ja maatalouskauppa / muuta erikoistavarakauppaa</p>
km1 Pasolanharju	12 000 / 0 / 12 000 / 0
km2 Kukonkoivu	12 000 / 0 / 12 000 / 0
km3 Vierumäki, Urheiluopiston alue	4 000 / 0 / 4 000 / 0
km4 Tähtiniemen alue	26 000 / 6 000 / 15 000 / 5 000
km7 Järvelän risteysalue	12 000 / 1 000 / 9 000 / 2 000
km8 Kariston alue	42 000 / 6 000 / 0 / 36 000
km9 Hennala	22 000 / 3 000 / 13 000 / 6 000
km10 Tuuliharja	<p>8 000 / 0 / 8 000 / 0</p> <p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa ei saa toteuttaa ennen ympäröivien taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden toteuttamista.</p>
km11 Kankaanmäki	45 000 / 2 000 / 25 000 / 18 000
km12 Taulun risteysalue	10 000 / 1 000 / 8 000 / 1 000
km13 Otamo	12 000 / 1 000 / 9 000 / 2 000
 <p>Vähittäiskaupan kehittämisen kohdealue Merkintää käytetään osoittamaan alueita, joille yhdyskuntarakenteellisen sijaintinsa puolesta voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä tai myymäläkeskittyä.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Vähittäiskaupan suuryksiköiden toteuttamisen ajoittamisessa on otettava huomioon kaupunkiseudun palvelurakenteen tasapainoinen kehittäminen siten, ettei heikennetä keskusta-alueiden palveluita, eikä palvelutarjonnassa aiheudu alueellisia tai väestöryhmittäisiä palvelujen saavutettavuuteen haitallisesti vaikuttavia muutoksia.</p> <p>Tarkemmalla suunnittelulla tulee huolehtia, että yksittäisen vähittäiskaupan suuryksikön tai myymäläkeskittymän kerrosalamäärä, rakennustapa ja mittasuhteet voidaan sopeuttaa ympäristöönsä.</p> <p>Vähittäiskaupan suuryksiköiden tarkempaa sijaintia suunniteltaessa tulee minimoida liikenteen aiheuttamat haittavaikutukset.</p>
	<p>Vähittäiskaupan enimmäismitoitus (k-m²): yhteensä / päivittäistavarakauppaa / erikoistavarakauppa, joka voi perustellusta syystä sijoittua myös keskusta-alueen ulkopuolelle kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha ja maatalouskauppa / muuta erikoistavarakauppaa</p>
kma1 Kustaantien risteysalue	10 000 / 0 / 8 000 / 2 000

kma3 Riihimäentien risteysalue	27 000 / 0 / 25 000 / 2 000 Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen toteuttamisen ajoittaminen on suunniteltava siten, ettei vähittäiskaupan suuryksikköä tai myymäläkeskittymää toteuteta ennen kuin viereiselle moottoriväylälle suunniteltu eritasoliittymä on rakennettu.
kma4 Salpakankaan alue	30 000 / 0 / 20 000 / 10 000
kma5 Nostavan risteysalue	10 000 / 0 / 10 000 / 0 Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen toteuttamisen ajoittaminen on suunniteltava siten, ettei vähittäiskaupan suuryksikköä tai myymäläkeskittymää toteuteta ennen kuin viereiselle moottoriväylälle suunniteltu eritasoliittymä on rakennettu.
kma6 Pippo - Kujala	70 000 / 0 / 70 000 / 0
kma7 Pekanmäki	28 000 / 0 / 28 000 / 0
kma11 Mäntylä	15 000 / 0 / 15 000 / 0
kma10 Uusikylä	15 000 / 0 / 15 000 / 0
P Palvelujen alue Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävien julkisten tai yksityisten palvelujen ja hallinnon alueita sosiaali- ja terveydenhuollon, opetuksen sekä urheilun ja liikunnan palveluita varten	SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee varmistaa riittävä väljyys ja joustavuus tulevan kehityksen tarpeita varten. Erityistä huomiota tulee kiinnittää liikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen, joukkoliikenteen käytön mahdollisuuksiin ja riittävään pysäköintiin.
TP Työpaikka-alue Merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, asumista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia.	SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueelle ei saa suunnitella sellaisia työpaikkatoimintoja, joiden haitalliset ympäristövaikutukset läheisille alueille voivat olla merkittäviä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen liikenteen toimivuuteen ja toteuttamisjärjestykseen.
T Teollisuus- ja varastoalue Merkintää käytetään osoittamaan seudullisesti merkittäviä teollisuus- tai varastotoimintojen alueita.	SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen liikenteen toimivuuteen ja toteuttamisjärjestykseen. Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota tarkoituksenmukaiseen tiivyyteen ja joustavuuteen sekä yhtenäiseen rakennustapaan. Teollisuuskortteleilla tulee ottaa huomioon riittävät suojavyöhykkeet häiriölle alttiiden toimintojen rajoille sekä maisemallisesti merkittävillä alueille ja pääteiden varsille.
 Suuronnettomuusvaarallinen laitos Teollisuus- ja varastoalue, jolla on merkittävä, vaarallisia kemikaaleja valmistava tai varastoiva laitos (Seveso direktiivit II ja III).	
 Suuronnettomuusvaaran aiheuttavan kohteen konsultointivyöhyke (Seveso direktiivit II ja III)	SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Suunnittelussa on otettava huomioon alueella sijaitsevista laitoksista tai vaarallisten kemikaalien valmistuksesta, varastoinnista tai kuljetuksesta ympäristölle ja alueelle sijoitettaville toiminnoille mahdollisesti aiheutuvat riskit. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista konsultointivyöhykkeelle tulee palo- ja pelastusviranomaiselle sekä tarvittaessa Turvatekniikan keskukselle (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen.

<p>kk</p> <p>Kehittämisen kohdealue Merkinnällä osoitetaan kaupunki- ja kuntavyöhykkeitä, joihin kohdistuu maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeitä alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS koskee kaikkia alla yksilöityjä kehittämisen kohdealueita: Tarkemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä tulee asumisen ja työpaikkatoimintojen liikennejärjestelyjen ajoitus ja toiminnalliset muutostarpeet sovittaa niin, että liikenteen haitat ovat mahdollisimman vähäiset. Alueiden toteuttamisjärjestyksessä tulee turvata kaikkien väestöryhmien palveluiden saatavuus.</p>
<p>kk1 Hevossaari – Tähtiniemi Kehittämisen kohdealue on vajaasti toteutunut keskustan läheisyydessä ja siihen joukkoliikennetyksin kytkeytyvä alue.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen tarkemmassa suunnittelussa selvitetään asumisen, työpaikka-alueiden, matkailun ja virkistyksen määrälliset ja laadulliset kysymykset ja suhteet siten, että alue muodostaa osana yhdyskuntarakennetta tarkoituksenmukaisen ja eheän, alueen ominaispiirteitä hyödyntävän kokonaisuuden.</p>
<p>kk2 Hälvälä Kehittämisen kohdealue on puolustusvoimien käytöstä asteittain poistuva alue.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen käyttö suunnitellaan niin, että alue voidaan ottaa raivattuna ja puhdistettuna taajamatoimintojen käyttöön eteläosasta alkaen. Alueen raivaus ja puhdistustarpeet selvitetään sekä laaditaan niiden toteuttamiseksi suunnitelma. Tarkemmalla alueiden käytön suunnittelulla varmistetaan asteittain käyttöön otettavien alueiden eheä kytkeytyminen olemassa olevaan taajamarakenteeseen ja ajoitus niin, että alueet ovat terveellisiä ja turvallisia.</p>
<p>kk3 Nostava - Vt12 eteläpuoli Kehittämisen kohdealue on ylimaakunnallisten kehittämisvyöhykkeiden risteysaluetta.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen tarkemmassa suunnittelussa otetaan huomioon Nostavan maaliikennealueen liikennejärjestelyt ja ratapihatoimintojen siirto Lahden asemalta, rinnakkaisväylän toteuttaminen valtatielle 12 sekä asumisen, työpaikkojen ja palveluiden sijoittaminen. Alueen toteuttamisen edellytys on valtatie 12 eteläisen kehätien ja Nostavan liittymän toteuttaminen.</p>
<p>kk4 Hämeenkosken vt12 varsi Kehittämisen kohdealue on osa ylimaakunnallista kehittämisvyöhykettä.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen tarkemmalla suunnittelulla kehitetään valtatie liikennejärjestelyjä sekä työpaikkatoimintoja, palveluja ja asumista niin, että taataan turvallisuus ja yhdyskuntarakenteen eheys.</p>
<p>kk5 Hennala – Sopenkorpi Kehittämisen kohdealue on osa ylimaakunnallista kehittämisvyöhykettä.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Puolustusvoimien käytöstä vapautuvan Hennalan varuskunta-alueen tarkemmalla suunnittelulla sovitetaan yhteen asuminen, työpaikat ja palvelut alueen kulttuuriarvot säilyttäen ja luodaan edellytyksiä raideliikenteelle ja aseman toteutumiselle. Sopenkorven alueen suunnittelulla uudistetaan aluetta asumista ja työpaikkoja mahdollistavaksi.</p>
<p>kk6 Lahden radanvarsi Kehittämisen kohdealue on osa ylimaakunnallista kehittämisvyöhykettä.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alue suunnitellaan korkeatasoiseen ja tehokkaaseen asuin- ja työpaikkakäyttöön sekä julkisille ja yksityisille palveluille matkakeskukseen tukeutuen. Edellyttää aseman länsipuolisen ratapihan toimintojen siirtoa Nostavalle.</p>
<p>kk7 Niemi – Mukkula Kehittämisen kohdealue on asteittain muuttuva maakuntakeskuksen merkittävä osaamiskeskittymä.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Tarkemmalla suunnittelulla uudistetaan aluetta ja kehitetään kampusalue osaamisen keskittymäksi sekä asuin- ja työpaikkatoiminoille.</p>
<p>kk8 Nastolan vt 12 varsi Kehittämisen kohdealue on osa ylimaakunnallista kehittämisvyöhykettä.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen tarkemmalla suunnittelulla lisätään asumista henkilöliikenteen asemien läheisyyteen, parannetaan kulkuyhteyksien sujuvuutta ja turvallisuutta, kehitetään raideliikenteen tavarakuljetuksia sekä parannetaan elinkeinoelämän sijoittumismahdollisuuksia ja palvelujen sijoittumista lähelle asumista.</p>

<p>kk9 Henna Kehittämisen kohdealue on osa ylismaakunnallista kehittämisvyöhykettä.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Kerava – Lahti oikoradan uuden taajaman tarkemmalla suunnittelulla huolehditaan raide- ja maantieliikenteen liikennejärjestelyistä sekä logistisen aseman hyödyntämisestä, kehitetään raideliikenteeseen tukeutuvaa elinkeinoelämää sekä asumista ja palveluita henkilöliikenteen asemaan tukeutuen.</p>
<p>kk10 Orimattilan keskusta Kehittämisen kohdealue on maakunnan eteläosaa palveleva keskus.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Seutukeskukseen liikenneyhteyksiä ja niiden turvallisuutta kehitetään. Tarkemmalla suunnittelulla eheytetään asumisen, palveluiden ja elinkeinoelämän rakennetta.</p>
<p>kk11 Tarus Kehittämisen kohdealue on puolustusvoimien Padasjoen Tarusjärven harjoitusalue ympäristöineen. Alueen kehittämistarve ja mahdollinen laajentamistarve liittyvät puolustusvoimauudistukseen ja erityisesti Hälvälän toimintojen lakkautukseen.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueen käyttö suunnitellaan puolustusvoimien pitkän aikavälin tarpeita varten. Tarkemmassa suunnittelussa puolustusvoimien tarpeet sovitetaan yhteen alueen virkistyskäyttötarpeiden kanssa.</p>

LIIKENTEeseen LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

MAAKUNTAKAAVAMERKINTÄ Merkinnän kuvaus	MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYS MRL 30 §
<p>Matkakeskus Merkinnällä osoitetaan matkakeskuksen alue.</p> <p>Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Eri liikennemuotojen kohtaamiselle on suunnittelussa varattava pysäköinti- ja laituritilaa siten, että eri kulkumuodosta toiseen siirtyminen on joustavaa.</p>
<p>Lentoliikenteen alue Merkinnällä osoitetaan Lahti – Vesivehmaan lentokenttä.</p> <p>Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon lentoliikenteen edellyttämä estevapaa vyöhyke.</p> <p>Alueen käyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota pohjavesien suojeluun sekä ympäristölle aiheutuvien haitteikojen vähentämiseen.</p>
<p>Maaliikenteen alue Merkinnällä osoitetaan merkittävät tavaraliikenteen alueet.</p> <p>Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueen suunnittelussa tulee varautua riittäviin oheisalueisiin erilaisille kuljetukseen ja jatkojalostukseen liittyville toiminnolle.</p>
<p>Satama-alue Merkinnällä osoitetaan matkustajasatamat ja suuret veneilysatamat.</p> <p>Satama-alue Merkinnöillä osoitetaan satama- ja laiturialueet sekä satamatoimintaan välittömästi liittyvien varastojen ja terminaalien alueet.</p> <p>... Venesatama Seudullisen veneilyverkon kehittäminen kannalta merkittävä venesatama.</p> <p>Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p>Satama-alue raskaalle liikenteelle Merkinnällä osoitetaan puutavaran ja massatavaran laivauspaikat sekä tavarasatamat.</p> <p>Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p>Moottoritie Moottoritiemerkinällä on osoitettu kaksiajorataiset valtatie, joilla on erilliset keskikaistan tai kaitteen erottamat ajoradat ja joilla risteävän tien liikenne kulkee eri tasossa.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Maankäytön suunnittelussa tulee varautua siihen, että väylälle pääsy tapahtuu eritasoliittymien kautta ja paikalliselle sekä kevyelle liikenteelle on osoitettu erillinen väylä. Viherväylät ja ulkoilureitit tulee suunnitella eri tasossa väylän poikki.</p>

<p> Kaksiajoratainen päätie tai -katu Merkintää käytetään osoittamaan kaksiajorataisia muita teitä tai katuja kuin moottoriteitä.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p> Uusi kaksiajoratainen päätie tai -katu Merkintää käytetään osoittamaan uusia kaksiajorataisia muita teitä tai katuja kuin moottoriteitä.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p> Merkittävästi parannettava kaksiajoratainen päätie tai -katu Merkintää käytetään osoittamaan tie tai katusuoksia, joista on tarkoitus parantaa kaksiajorataisia muita teitä tai katuja kuin moottoriteitä.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p> Valtatie/kantatie Kauko- ja seudulliselle moottoriajoneuvoliikenteelle osoitettu korkealuokkainen väylä.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p> Uusi valtatie/kantatie Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p> Merkittävästi parannettava valtatie/kantatie Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p> Vaihtoehtoinen tai ohjeellinen valtatie tai kantatie Merkinnällä osoitetaan tieyhteydet, jotka perustuvat todettuun tieliikenteen yhteystarpeeseen ja joiden yleispiirteinen sijainti ja suhde ympäristöön on selvitetty.</p>	<p>SUUNNITELUMÄÄRÄYS: Maankäytöllä ja rakentamisella ei saa estää varauksen myöhempiä suunnittelua ja toteuttamista.</p>
<p> Tieliikenteen yhteystarve Merkinnällä osoitetaan uusia tieyhteyksiä, joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin tai toteuttamiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta.</p>	<p>SUUNNITELUMÄÄRÄYS: Maankäytön suunnittelulla turvataan yhteyden myöhemmin tapahtuva suunnittelu ja toteuttaminen.</p>

<p style="text-align: center;"> st</p> <p>Seututie tai pääkatu Seututiemerkinällä esitetään kuntakeskuksia, merkittäviä liikennettä synnyttäviä kohteita ja kaupunkikeskuksia yhdistävät väylät sekä niitä merkitykseltään vastaavat kadut.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p style="text-align: center;"> st</p> <p>Uusi seututie tai pääkatu Seututiemerkinällä esitetään kuntakeskuksia, merkittäviä liikennettä synnyttäviä kohteita ja kaupunkikeskuksia yhdistävät väylät sekä niitä merkitykseltään vastaavat kadut.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p style="text-align: center;"> yt</p> <p>Merkittävä yhdystie Merkittävän yhdystien merkinnällä osoitetaan maakuntakaavan kyläverkoston tai ylikunnallisten yhteyksien kannalta tärkeitä teitä ja katuja.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p style="text-align: center;"> yt</p> <p>Merkittävä uusi yhdystie Merkittävän yhdystien merkinnällä osoitetaan maakuntakaavan kyläverkoston ja ylikunnallisten yhteyksien kannalta tärkeitä teitä ja katuja.</p> <p>Tiealueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p style="text-align: center;"> yt</p> <p>Vaihtoehtoinen tai ohjeellinen yhdystie</p>	
<p style="text-align: center;"></p> <p>Liittymä Liittymä on mahdollista toteuttaa myös eritasoliittymänä.</p> <p>Liittymäalueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p style="text-align: center;"></p> <p>Eritasoliittymä Merkinnällä esitetään nykyiset eritasoliittymät.</p> <p>Liittymäalueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	

 <p>Uusi eritasoliittymä tai muu merkittävästi parannettava liittymä</p> <p>Kehitettävä eritasoliittymä tai muu merkittävästi parannettava liittymä on osoitettu punaisella ympyrällä.</p> <p>Liittymän toteutustapa ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa.</p> <p>Liittymäalueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Liittymän suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota joukkoliikenteen toimivuuteen.</p> <p>Eritasoliittymien toteuttamisen ajoitus tulee varmistaa ja sopia valtion tieviranomaisen kanssa ennen kuin niiden toteutumiseen perustuvaa uutta maankäyttöä yleis- tai asemakaavoitetaan pääteiden varsille ja taakse.</p>
 <p>Eritasoristeys ilman liittymää</p> <p>Liittymäalueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
 <p>Liikennetunneli</p> <p>Merkinnällä osoitetaan tieverkon osa, joka on tarkoitus toteuttaa tunneliratkaisuna tai tien kattavana kansiratkaisuna.</p>	
 <p>Päärata ja liikennepaikka</p> <p>Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät kansainvälisen liikenteen rataosat, valtakunnan osakesukuksia ja merkittävimpiä maakunta- ja kaupunkikeskuksia yhdistävät rataosat sekä merkittävimpiin satamiin johtavat radat.</p> <p>Raideliikenteen liikennepaikka -merkinnällä osoitetaan nopeiden junien ja taajamajunien asemat.</p> <p>Rata-alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p> <p>Uusi raideliikennepaikka</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Radan varren maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon radan estevaikutus.</p> <p>Maankäytössä on otettava huomioon junaliikenteen melu- ja värinävaikutus.</p> <p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Ratoja risteävä tieliikenne ja ulkoilureitit tulee suunnitella eritasoratkaisuna.</p>
 <p>Yhdysrata/teollisuusrata</p> <p>Merkinnällä osoitetaan pääratoja ja merkittäviä liikennepaikkoja yhdistävät radat sekä merkittävät teollisuusradat.</p> <p>Rata-alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Ratoja risteävä tieliikenne ja ulkoilureitit tulee suunnitella ensisijaisesti eritasoratkaisuna.</p>
 <p>Merkittävästi parannettava rataosa</p> <p>Rata-alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon lisäraiteiden aluetarve.</p>
 <p>Ohjeellinen päärata</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Ratoja risteävä tieliikenne ja ulkoilureitit tulee suunnitella eritasoratkaisuna.</p>
 <p>Laivaväylä</p> <p>Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät sisävesiväylät.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS:</p> <p>Vesiliikenteen syväys- ja alikulkukorkeusvaatimusten turvaamiseksi tulee niitä risteävien johtojen ja siltojen suunnittelussa ottaa huomioon liikenneviraston suositukset.</p>

 <p>Ohjeellinen uusi syväväylä Merkinnällä osoitetaan merialuskelpoiset laivaväylät.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Vesiliikenteen syväys- ja alikulkukorkeusvaatimusten turvaamiseksi tulee niitä risteävien johtojen ja siltojen suunnittelussa ottaa huomioon liikenneviraston suositukset.</p>
 <p>Veneväylä Maakuntakaavassa osoitettavia veneväyliä ovat ensisijaisesti veneilyn runkoväylät sekä muut alueellisesti merkittävät veneilyn pääväylät.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Vesiliikenteen syväys- ja alikulkukorkeusvaatimusten turvaamiseksi tulee niitä risteävien johtojen ja siltojen suunnittelussa ottaa huomioon liikenneviraston suositukset.</p>
 <p>Melontareitti Merkinnällä osoitetaan melontaan soveltuvia reittejä.</p>	
 <p>Luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealue Merkinnällä osoitetaan alueet, joita voidaan kehittää luonnonvarojen, kuten energiapuun, maainesten ja kierrätysmateriaalien, kuljetuksiin, lajitteluun, varastointiin, kierrätykseen ja jalostukseen liittyvää toimintaa varten.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Alueen suunnittelussa erityistä huomiota tulee kiinnittää liikenteen toimivuuteen ja toteuttamisjärjestykseen. Luonnonvaralogistiikan alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon vaikutukset asutukselle ja muille häiriöille alttiille toiminnoille.</p>
<p>liik6 Viljaniemen liittymän luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealue.</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys: Luonnonvaralogistiikkaan liittyvän terminaalien tai terminaalien tarkemmat sijoituspaikat määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Alueen suunnittelussa on huomioitava ulkoilun ohjaamistarve alueen länsi- ja eteläpuolella.</p>

TEKNISEEN HUOLTOON JA ERITYISTOIMINTOJEN ALUEVARAUKSIIN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

MAAKUNTAKAAVAMERKINTÄ Merkinnän kuvaus	MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYS MRL 30 §
<p>—(k)—</p> <p>Pääkaasulinja Merkinnällä osoitetaan maakaasun runkojohdot ja päähaarajohdot.</p> <p>Alueilla on voimassa MRL 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p>---(k)---</p> <p>Ohjeellinen pääkaasulinja Merkinnällä osoitetaan suunnitellut maakaasun päähaarajohdot.</p>	
<p>—(v)—</p> <p>Päävesihuoltolinja Merkinnällä osoitetaan suuret vedensiirtolinjat.</p>	
<p>---(v)---</p> <p>Ohjeellinen kehitettävä päävesihuoltolinja Merkinnällä osoitetaan uusia johtoja, joiden linjauksesta ja toteuttamisesta on olemassa vain yleispiirteisiä selvityksiä ja suunnitelmia.</p>	
<p>—(z)—</p> <p>Voimalinja Merkinnällä osoitetaan 110 kV:n ja sitä suuremmat johtolinjat.</p> <p>Alueella on voimassa MRL:n 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p>—(z)—</p> <p>Uusi voimalinja Merkinnällä osoitetaan uudet 110 kV:n ja sitä suuremmat johtolinjat.</p> <p>Alueella on voimassa MRL:n 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p>—(z)—</p> <p>Merkittävästi parannettava voimalinja Merkinnällä osoitetaan olemassa olevan johdon alueelle osoitettavaa varausta lisäjohtojen rakentamiselle.</p> <p>Alueella on voimassa MRL:n 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p>◀-(z)-▶</p> <p>Voimalinjan yhteystarve Merkinnällä osoitetaan uusia voimajohtoja joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin tai toteuttamiseen liittyy huomattavaa epävarmuutta.</p>	<p>SUUNNITTELMÄMÄÄRÄYS: Maankäytön suunnittelulla turvataan yhteyden myöhemmin tapahtuva suunnittelu ja toteuttaminen.</p> <p>Hankkeen suunnittelussa on tutkittava voimalinjan sijainti ja vaikutukset sekä liittyminen ympäröivään maankäyttöön.</p>

 Suojavyöhyke	
sv1 Puolustusvoimien Hartolan varastoalueiden suojavyöhyke, sisempi	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueella on ensisijaisesti sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen ja puolustusvoimia palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa koulua tai asutustaajamaa eikä sairaalaa, vanhainkotia, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta. Merkintä ei estä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjausta.
sv2 Puolustusvoimien Hartolan varastoalueiden suojavyöhyke, ulompi	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueella on ensisijaisesti sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen ja puolustushallintoa palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa sairaalaa, vanhainkotia, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta.
sv3 Puolustusvoimien Orimattilan Uudenkylän varastoalueen suojavyöhyke	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueella on ensisijaisesti sallittua maa- ja metsätalousrakentaminen ja puolustusvoimia palveleva rakentaminen. Alueelle ei tule sijoittaa koulua tai asutustaajamaa eikä sairaalaa, vanhainkotia, päiväkotia tai muuta vastaavaa laitosta. Merkintä ei estä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjausta.
sv4 Seismologisen valvonta-aseman suojavyöhyke Vyöhykkeen keskellä sijaitsee kansainvälisen ydin-koekiellon valvontaan tarkoitettu seismologinen primääriasema.	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueelle ei tule suunnitella sellaisia rakennelmia, jotka aiheuttavat häiriöitä seismologisen aseman toiminnalle.
 Lentoliikenteen varalaskupaikka	
 Lentotoiminnan kannalta tärkeä vyöhyke	SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Aueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lentoliikenteen varalaskupaikasta johtuvat maankäytön rajoitukset
ltv1 Lusin varalaskupaikan suojavyöhyke	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Alueelle rakentamista suunniteltaessa mahdolliset rakentamisrajoitukset tulee selvittää.
ltv2 Joutsan ja Tikkakosken varalaskupaikan suojavyöhyke	
 Melualue Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla yleiset melutason ohjearvot voivat ylittyä. Melualueet kuvaavat maakuntakaavan mahdollistaman tulevan toiminnan melualueita eivätkä nykyisen toiminnan melualueita.	SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueelle ei tule osoittaa uutta asutusta tai muuta melulle herkkää toimintaa.
 Moottoriurheilukeskus Merkinnällä osoitetaan merkitykseltään seudulliseksi kehitettävät moottoriurheilukeskukset.	
 Ampumarata Merkinnällä osoitetaan merkitykseltään seudulliseksi kehitettävät ampumarata-alueet, joille yleisön pääsy on kielletty tai rajoitettu.	

<p>EP</p> <p>Puolustusvoimien alue Merkinnällä osoitetaan varuskunta- tai harjoitus-alueet, joilla liikkumista rajoitetaan.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseen ja ympäristön suojaamiseen.</p>
<p>EP/A</p> <p>Puolustusvoimien alue, jonka myöhempi käyttötarkoitus on taajamatoiminnot Merkinnällä osoitetaan puolustusvoimien Hälvälän alueen eteläosa.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Puolustusvoimien toiminnan lakattua alue voidaan ottaa taajamatoimintojen käyttöön siten, että taajamatoimintojen turvallisuus ja eheä kytkeytyminen nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen varmistetaan.</p> <p>Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseen ja ympäristön suojaamiseen.</p>
<p>EH</p> <p>Hautausmaa-alue</p>	
<p>EJ</p> <p>Jätteenkäsittelyalue Merkinnällä osoitetaan jätteiden vastaanottoon ja käsittelyyn varatut alueet, kuten kaatopaikat ja jätteiden esikäsittelylaitokset.</p> <p>Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	
<p>EJm</p> <p>Käytöstä poistettu tai poistuva jätteenkäsittelyalue Alueella on voimassa MRL:n 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon mahdolliset ympäristöriskit.</p>
<p>EN</p> <p>Energiahuollon alue Merkinnällä osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimaloita ja suurmuuntamoalueita varten varattuja alueita.</p> <p>Alueilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	

LUONNONVAROJEN KÄYTTÖÖN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

MAAKUNTAKAAVAMERKINTÄ Merkinnän kuvaus	MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYS MRL 30 §
 <p>Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojeluun.</p> <p>Pohjavesille riskejä aiheuttavat uudet toiminnot on sijoitettava ensisijaisesti pohjavesialueiden ulkopuolelle.</p> <p>Jos toimintoja kuitenkin sijoitetaan pohjavesialueille, on ne suunniteltava siten, että ehkäistään pohjavesien pilaantuminen rakenteellisin suojaustoimenpitein.</p>
 <p>Tuulivoimatuotantoon soveltuva alue Merkinnällä osoitetaan potentiaaliset tuulivoima-alueet.</p> <p>Tuulivoima-alueet on esitetty varsinaisen maankäyttömerkinnän päälle osa-aluemerkinnällä.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Alueiden suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset asutukseen, liikenteeseen, virkistykseen, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja linnustoon. Haitallisia vaikutuksia on pyrittävä ehkäisemään.</p> <p>Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tai suunnittelussa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset ja ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta johtuvat rajoitteet.</p>
 <p>Merkitykseltään seudullisen tuulivoima-alueen koon alarajaa koskeva vyöhyke Merkintä jakaa maakuntakaavakartan vyöhykkeen sisäpuolella olevaan kaupunkiseutuun ja ulkopuolella olevaan maaseutuun.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Merkitykseltään seudullisen tuulivoima-alueen koon alaraja vyöhykemerkinnän sisäpuolella on 6 tuulivoimalayksikköä.</p> <p>Merkitykseltään seudullisen tuulivoima-alueen koon alaraja vyöhykemerkinnän ulkopuolella on 10 tuulivoimalayksikköä.</p> <p>Merkitykseltään seudulliset tuulivoima-alueet ratkaistaan ensisijaisesti maakuntakaavassa.</p>
 <p>Maa-ainesten ottoalue Merkinnällä osoitetaan maa- ja kalliokiviainesten ottoon soveltuvat alueet.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Aineiden otto tulee suunnitella riittävän laajalla alueella yhtenäisen ottoalueen aikaansaamiseksi.</p> <p>Ottamistoiminnan suunnittelussa on otettava huomioon asutukselle aiheutuvat melu- ja pölyhaitat</p> <p>Ottamistoiminta tulee suunnitella siten, että alue soveltuu luontevasti ottamisen jälkeen maakuntakaavassa osoitettuun tarkoitukseen.</p>
 <p>Turpeenottoalue Merkinnällä osoitetaan poltto- ja kasviturpeen tuotantoon soveltuvat alueet.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Tuotannon suunnittelussa on otettava huomioon asutukselle aiheutuvat melu- ja pölyhaitat sekä vaikutukset alapuolisille vesistöille.</p>

MAASEUTUUN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

MAAKUNTAKAAVAMERKINTÄ Merkinnän kuvaus	MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYS MRL 30 §
 <p>Maaseutumainen alue</p>	
 <p>Lähikeskuskylä Kohdemerkinnällä osoitetaan tiiviimmän kyläasutuksen sijoittuminen likimääräisesti.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota kunnallistekniikan järjestämiseen, monipuolisen elinkeinorakenteen kehittämismahdollisuuksiin, palvelujen tukemiseen ja säilyttämiseen sekä rakentamisen sopeutumiseen olemassa olevaan kokonaisuuteen ja ympäristöön.</p> <p>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida kylissä ja kylien läheisyydessä vapaa-ajan asumisen kehittäminen ja mahdollisuudet lisätä vapaa-ajan asumisen ympärivuotisuutta tai muuttaa alueella sijaitsevaa loma-asutusta pysyvän asutuksen tarpeisiin kestävä kehitys, kuntatalous, kylien erityispiirteet ja tiivis kylärakenne huomioon ottaen.</p>
 <p>Maaseutukylä Merkinnällä osoitetaan haja-asutusta tiiviimmät kylät.</p>	
 <p>Haja-asutuskylä Merkinnällä osoitetaan haja-asutusluontoiset kylät, joilla on merkitystä kyläverkoston eheytyksen tai vapaa-ajan asumisen kannalta.</p>	
<p>Kylän nimi (esim. Kesiö) Merkinnällä osoitetaan haja-asutusluontoisia, erityispiirteisiä kylämäisiä taloryppäitä, joilla on merkitystä kyläverkoston eheytyksen, vapaa-ajan asumisen tai identiteetin kannalta.</p>	
 <p>Loma- ja matkailualue Merkinnällä osoitetaan loma-asumiselle ja matkailua palveleville toiminnoille varatut seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävät alueet.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueiden suunnittelussa ja kehittämisessä tulee ottaa huomioon toimintojen sopeutuminen ympäristöön, palvelujen saatavuus sekä huolehtia yhdyskuntateknisen huollon järjestämisestä. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei toiminnasta aiheudu ympäristölle merkittävää haittaa.</p>
 <p>Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden pääkäyttömuoto on metsätalous ja joille suuntautuu tai on odotettavissa ulkoilupainetta.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueen käytön suunnittelussa on maa- ja metsätalouden säilyttämisen lisäksi kiinnitettävä huomiota ulkoilumahdollisuuksiin parantavien ja ulkoilusta aiheutuvia haittoja vähentävien ulkoilupolkujen ja -reittien järjestelymahdollisuuksiin.</p>
 <p>Kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta valtakunnallisesti merkittävä alue Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (valtioneuvoston päätös 1995).</p> <p>Päijät-Hämeen kulttuuriympäristö- ja maisemiarvot on esitetty maakuntakaavaselostuksen liiteosan liitteissä 23 ja 25.</p> <p>Kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta arvokkaat alueet Lahden ja Heinolan keskustatoimintojen alueiden osalta on maakuntakaavaselostuksen liiteosan liitteissä 28 ja 29.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät.</p>

 <p>Kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokas alue</p> <p>Alueen ominaisuuksia ilmaiseva merkintä, jolla osoitetaan maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai maisemanähtävyyksiä ja rakennettuja kulttuuriympäristöjä.</p> <p>Päijät-Hämeen kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot on esitetty liitteessä 24.</p> <p>Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta arvokkaat alueet Lahden ja Heinolan keskustatoimintojen alueiden osalta on esitetty maakuntakaavaselvityksen liiteosan liitteissä 28 ja 29.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS:</p> <p>Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen.</p>
 <p>Maaseudun kehittämisen kohdealue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla kehitetään maaseutumaisen asumisen tai alueelle luonteenomaisen erikoistuotannon toimintamahdollisuuksia ja erityispiirteitä.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS:</p> <p>koskee kaikkia alla yksilöityjä kehittämisen kohdealueita:</p> <p>Suunnittelussa on otettava huomioon ja yhteen sovitettava kulttuuri-, maisema- ja luontoarvot sekä olemassa oleva asutus ja elinkeinot.</p> <p>Kehitettävän alueen yhdyskuntatekniseen huoltoon ja järjestämiseen, sekä ympäristön laatuun ja viihtyisyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.</p>
<p>mk1 Pohjolan, Kalhon ja Keihäsniemen kehittämisen kohdealue</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys:</p> <p>Aluetta kehitetään kylien, matkailun, loma-asumisen, elinkeinojen ja kulttuurihistorian yhteistoimintojen alueena.</p>
<p>mk2 Lusin kehittämisen kohdealue</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys:</p> <p>Aluetta kehitetään kylämäisenä hyvien liikenneyhteyksien ja elinkeinojen pohjalta.</p>
<p>mk3 Mäkelä-Pyhäntaka kehittämisen kohdealue</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys:</p> <p>Pyhäntakan ja Mäkelän aluetta kehitetään kylämäisenä hyvien liikenneyhteyksien ja elinkeinojen pohjalta.</p>
<p>mk4 Maakesken kehittämisen kohdealue</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys:</p> <p>Maakesken aluetta kehitetään kylämäisenä maaseudun elinkeinojen ja erityispiirteiden pohjalta.</p>
<p>mk5 Onkiniemen kehittämisen kohdealue</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys:</p> <p>Aluetta kehitetään Onkinimen kylän ja sen ympäristön maaseudun elinkeinojen ja erityispiirteiden pohjalta.</p>
 <p>Matkailun ja virkistyskeuhien kehittämisen kohdealue</p> <p>Merkinnällä osoitetaan alueita, joita kehitetään erityisesti matkailun, matkailuelinkeinon, golfin, vapaa-ajanasumisen ja sen eri muotojen muutosten, sekä ulkoilun, virkistyskäytön ja luontoympäristön kestäväen hyödyntämisen alueina.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS:</p> <p>koskee kaikkia alla yksilöityjä kehittämisen kohdealueita:</p> <p>Suunnittelussa on otettava huomioon ja sovitettava yhteen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvot sekä olemassa oleva asutus ja elinkeinotoiminnan edistäminen.</p> <p>Kehitettävän alueen yhdyskuntatekniseen huoltoon ja järjestämiseen, sekä ympäristön laatuun ja viihtyisyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.</p> <p>Alueiden suunnittelussa on otettava huomioon alueiden erityisominaisuudet. Erityistä huomiota on kiinnitettävä suojeluohjelmien ja Natura 2000 verkoston alueisiin ettei niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on valittu joko suojeluohjelmaan tai Natura 2000 – verkostoon, heikennetä merkittävästi.</p>
<p>mv1 Lehmonkärjen ja Pätiälänlahden kehittämisen kohdealue</p>	<p>Aluekohtainen suunnittelumääräys:</p> <p>Aluetta kehitetään Lehmonkärjen ja Pätiälänlahden vapaa-ajan toimintojen, vapaa-ajan asumisen ja lomamatkailun pohjalta sekä virkistyskeuhien näkökulmasta käsin.</p>

mv2 Rismalahden kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Aluetta kehitetään matkailulliseen suuntaan
mv3 Saksalan kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Saksalan seikkailukeskuksen kehittämiskohdealue leiritoiminnan, vapaa-ajan vieton, seikkailutoiminnan sekä ulkoilun ja retkeilyn pohjalta
mv4 Paistjärven kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Luonto- ja maisema-arvoiltaan herkän ja hiljaisen erämaa-alueen virkistyksen, retkeilyn ja matkailun kehittämisen kohdealue, jossa erityispiirteinä on rantojen- ja harjujen suojeluohjelmat sekä Natura 2000 – verkoston alue.
mv5 Vierumäen ja Heinolan välinen ulkoilumaasto	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Vierumäen ulkoilumaastoa hyödyntävä alue, jonka lähtökohdina ovat kansainvälisesti vetovoimaisen matkailun ja ulkoilun virkistyskeskuksen kehittäminen ja monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet eri asumis- ja majoitusmuodoissa, golf –alueiden kehittäminen sekä mahdollisuus uusien vesitieteyhteyksien luomiseen.
mv6 Löysinniemen kehittämiskohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Konniveden rannalla sijaitsevaa aluetta kehitetään vesimatkailun, vapaa-ajan vieton ja viheralueiden hyödyntämisen lähtökohdista ottaen huomioon Heinolan kansallinen kaupunkipuisto.
mv7 Artjärven alueen kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Artjärven järviolueen ympäristön aluetta kehitetään matkailun ja virkistyksen, loma-asumisen, vapaa-ajan vieton, kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvojen pohjalta.
mv8 Kullasvuori-Mainiemi-Saksalan kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Aluetta kehitetään Kullasvuori-Mainiemi-Saksalan matkailun ja virkistyksen sekä kylpylätoiminnan mahdollistamisen pohjalta.
mv9 Suopelto-Päijätsalo-Ilola kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Päijätsalo-Suopelto-Ilolan aluetta kehitetään monipuoliseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi jossa yhdistyvät Päijänteen rantaan tukeutuva tiivis loma-asuminen, ympärivuotinen asumien, matkailu- ja virkistyspalvelut sekä näihin kytkeytyvät elinkeinot ottaen huomioon alueen luontoarvot sekä maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvät arvot.
mv10 Vehkasalon kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Päijänteen rannalla, hyvien reittiyhteyksien tuntumassa sijaitsevaa Vehkasalon aluetta kehitetään matkailun ja loma-, ja vapaa-ajan asumisen lähtökohdista.
mv11 Isoranta-Naumin kehittämisen kohdealue	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Päijänteen rannalla ja Karilanmaan kylän läheisyydessä olevaa Isoranta-Naumin aluetta kehitetään matkailun ja virkistyksen lähtökohdista ottaen huomioon kohdealueeseen liittyvät kulttuuri-, maisema ja luontoympäristön arvot sekä olemassa oleva ranta-asutus.
mv12 Messilä-Pyhäniemi-Kirkonseutu	Aluekohtainen suunnittelumääräys: Aluetta kehitetään matkailun eri muotojen, virkistyksen, asumisen ja vapaa-ajan vieton ja asumisen lähtökohdista ottaen huomioon kohdealueeseen liittyvät kulttuuri-, maisema ja luontoympäristön arvot.

VIRKISTYS- JA SUOJELUALUEISIIN LIITTYVÄT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET

MAAKUNTAKAAVAMERKINTÄ Merkinnän kuvaus	MAAKUNTAKAAVAMÄÄRÄYS MRL 30 §
 <p>Virkistysalue tai – kohde Merkinnällä osoitetaan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun tarkoitettuja alueita.</p> <p>Merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien ja niiden erityispiirteiden säilyminen sekä kehittämismahdollisuudet, alueen saavutettavuus, riittävä yleis- ja erityispiirteisiin liittyvä palvelu-, ja varustetaso sekä ympäristöarvot ja viher- tai ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueilla.</p>
 <p>Retkeilyalue, jolla ympäristön peruspiirteet säilytetään Merkinnällä osoitetaan retkeilyyn ja ulkoiluun taajamarakenteen ulkopuolella sijaitsevia alueita, joilla ympäristön peruspiirteet säilytetään.</p> <p>Merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Alueen käytössä ja sen suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää virkistyskäyttöedellytysten ja alueen virkistykseen erityispiirteiden turvaamiseen ja luonteenomaisiin kehittämismahdollisuuksiin sekä ympäristön laadun ja luonnon monimuotoisuuden hyvänä säilymiseen.</p>
 <p>Suojelualue Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittäviä suojelualueita jotka voidaan toteuttaa luonnonsuojelu- ja/tai muun lainsäädännön perusteella.</p> <p>Merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUOJELUMÄÄRÄYS: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.</p>
 <p>Luonnonsuojelualue Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita</p> <p>Merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p>	<p>SUOJELUMÄÄRÄYS: Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.</p>
 <p>Muinaismuistoalue tai -kohde Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain rauhoittamia muinaisjäännösalueita tai kohteita.</p> <p>Merkintään liittyy MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.</p> <p>Päijät-Hämeen vedenalaiset muinaismuistojäänökset on esitetty maakuntakaavaselostuksen liitteen liitteessä 34.</p>	<p>SUUNNITTELMÄÄRÄYS: Muinaisjäännösalueiden ja – kohteiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on itse muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin.</p> <p>Toimenpiteitä suunniteltaessa on Museovirastolle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.</p>
 <p>Natura 2000 – verkoston alue Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätösten mukaiset Natura 2000 -verkoston alueet täydennysalueineen. Alueilla noudatetaan luonnonsuojelulain 65 ja 66 § säännöksiä.</p>	

 <p>Arvokas harjualue tai muu geologinen muodostelma Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita harjualueita.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Alueidenkäyttö on suunniteltava niin, ettei aiheuteta kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai laajalle ulottuvia vahingollisia ominaisuuksia luontosuhteissa.</p>
<p> Ohjeellinen ulkoilureitti Merkinnällä osoitetaan maakunnallisten ulkoilureittien yhteystarpeet taajamien ulkopuolella.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Suunnittelussa on turvattava ulkoilureittien toteuttamisedellytykset maakunnallisesti ja seudullisesti toimivana reitistönä sekä yhteydet virkistysalueisiin. Yksityiskohtaisessa reittisuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota olevan tiestön ja poluston käyttömahdollisuuksiin sekä luonnon arvojen säilymiseen suuntaamalla reitit kulutusta kestäville alueille.</p>
 <p>Kansallisen kaupunkipuiston alue Merkinnällä osoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain 68 ja 69 §:ien mukaisesti ympäristöministeriön päätöksellä perustettu Heinolan kansallisen kaupunkipuiston alue.</p>	
 <p>Viheryhteystarve Merkinnällä osoitetaan virkistysalueverkostoon tai ekologiseen verkostoon kuuluvat olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteystarpeet taajama-alueilla.</p>	<p>SUUNNITTELUMÄÄRÄYS: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä lajiston liikkumismahdollisuudet.</p>

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO
A219 * 2015

ISBN 978-951-637-224-5
ISSN 1237-6507